

Inhoudsopgave.

Inleiding	Blz. 2
Hoofdstuk 1 : De taalontwikkeling van een kind	Blz. 3
1.1 Baby's van 0 tot 12 maanden	
1.2 Dreumes van 1 tot 2 jaar	
1.3 Peuter van 2 tot 3 jaar	
1.4 Kleuter van 3 tot 4 jaar	
Hoofdstuk 2 : Meertaligheid	Blz. 5
2.1 Simultane en successieve meertaligheid	
2.2 Wetenschappers	
2.3 De vier methodes	
Hoofdstuk 3 : Meertaligheid in cijfers	Blz. 7
Hoofdstuk 4 : Meertaligheid in de media	Blz. 8
4.1 Gevoeligheid voor babyhersenen	
4.2 Taal in de baarmoeder	
4.3 Stotteren	
4.4 Verkeerde meetinstrumenten	
4.5 Positieve invloed op de hersenen	
4.6 Klanken van een taal	
4.7 De woordenschat	
4.8 Leren van een vreemde taal	
Hoofdstuk 5 : Meertaligheid in de praktijk. Onderzoek	Blz. 12
Meertalige kinderen	
Ouders	
Logopedist	
Hoofdstuk 6 : Weetjes	Blz. 16
Hoofdstuk 7 : De aanbeveling	Blz. 17
Bronvermelding	Blz. 18

Inleiding

Mijn profielwerkstuk gaat over meertaligheid.

Om hiermee in de stemming te komen heb ik op het voorblad het woord meertaligheid in de volgende talen vertaald:

Frans, Zweeds, Afghaans, Duits, Engels, Spaans, Deens, Hongaars, Chinees en IJslands.

Tijdens mijn profielwerkstuk merkte ik dat meertaligheid een hele grote omvang heeft.

Ook kinderen die op school een vreemde taal leren groeien meertalig op.

Ik heb daarom een paar grenzen gesteld voor mijn profielwerkstuk.

Ik vertel over meertaligheid bij kinderen die al vanaf hun geboorte met twee of meer talen zijn opgegroeid. Verder vertel ik vooral over de spreek- en luistervaardigheid bij meertaligheid en niet over het schrijven in twee talen. Dit omdat de meeste meertalige kinderen spreken en luisteren het meest gebruiken.

Ik heb het onderwerp meertaligheid niet gekozen om een bepaalde reden. Ik was met een vriendin aan het bedenken waarover we het wilden gaan doen. Zij is toen met het idee gekomen om het over het leren van een vreemde taal te houden. Ik heb toen gezegd dat we het dan over meertaligheid konden houden. Helaas konden we het profielwerkstuk niet samen doen, omdat we ieder onze eigen weg zijn gegaan.

Mijn profielwerkstuk begin ik met de taalontwikkeling van een kind, van baby tot kleuter. Het gaat dan met name om de ontwikkeling van het kind in communiceren.

Daarna vertel ik over wat meertaligheid inhoud en hoe het wordt toegepast in de opvoeding.

Vervolgens ga ik het hebben over hoeveel mensen er in de wereld aan meertalige opvoeding doen. En ik ga het hebben over de tweede talen in de wereld, maar ook de tweede talen die in Nederland naast de moedertaal voorkomen.

Dan ga ik het hebben over hoe meertaligheid door de wereld ontvangen wordt. Dit laat ik zien doormiddel van artikelen die ik heb gevonden

Als vijfde deelvraag ga ik het hebben over meertaligheid in de praktijk. Daarin heb ik de interviews met kinderen die meertalig zijn opgevoed en ouders die hun kinderen meertalig opvoeden in verwerkt.

Tot slot komt de aanbeveling voor ouders in plaats van de conclusie.

Ik hoop dat u mijn profielwerkstuk met plezier zal lezen.

Hoofdstuk 1 : De ontwikkeling van een kind.

Je kan de taalontwikkeling van kinderen verdelen in verschillende leeftijdsklasse. Hieronder heb ik de taalontwikkeling bij baby's, dreumes, peuters en kleuters beschreven.

1.1 De taalontwikkeling bij baby's van 0 tot 12 maanden. (baby)

Bij baby's is er nog niet echt sprake van een taalontwikkeling. Maar het communiceren begint al vanaf de eerste week na de geboorte. Dit gebeurt natuurlijk nog niet op de manier waarop wij, volwassenen, het doen. Baby's kunnen nog niet praten. Ze communiceren met hun lichaamstaal, oogcontact en het lachen. Stemgeluiden van de ouders herkennen baby's snel. Vooral de stem van de moeder herkent een baby, want die stem heeft een baby in de baarmoeder al gehoord. Ieder geluid en woord wordt door baby's opgepikt. Binnen een maand kan een baby reageren op geluiden. Na ongeveer drie maanden kan een baby reageren op de binnenkomst van zijn of haar ouders. En aan het eind van het eerste jaar kan de baby al reageren op zijn of haar naam. Ouders zijn het voorbeeld voor kinderen en moeten een kind de taal aanleren. Door het maken van geluiden kunnen ouders al vroeg met hun baby communiceren. Een voorbeeld hiervan is : als een baby met een autootje speelt, kan je zeggen : 'broem, broem'. Deze klank is makkelijk, waardoor een kind het geluid al snel zelf probeert te maken. Maar ook door veel contact te hebben met de baby wordt het communiceren van baby's gestimuleerd. Baby's kijken namelijk naar het gezicht, maken oogcontact en soms doen ze een paar bewegingen van de mond na.

Om de taalontwikkeling en de communicatie te bevorderen kunnen ouders boekjes voorlezen, hierbij moet wel onderscheid worden gemaakt tussen voorlezen voor het slapen gaan en samen met een kind een boekje te lezen in de speeltijd. Ook kan je als de baby bijna een jaar is samen spelletjes spelen, zoals kiekeboe en paardrijden. Verder zijn liedjes zingen of liedjes luisteren een manier om baby's taalgevoel bij te brengen. Ook sommige televisieprogramma's zijn leerzaam voor baby's omdat er veel herhaling in zit en het informatief is. Dit zijn programma's zoals Sesamstraat en Tik Tak. Het is ook belangrijk om de baby te laten brabbelen. De baby's kunnen doormiddel van brabbelen en handgebaren te maken dingen duidelijk proberen te maken.

1.2 De taalontwikkeling bij kinderen van 1 tot 2 jaar. (dreumes)

Een dreumes wordt steeds actiever met communiceren, en kan steeds meer begrijpen van wat er wordt gezegd. Kinderen beginnen nu ook met praten en gebruiken gebaren en lichaamstaal om iets duidelijk te maken.

Een paar voorbeelden van de lichaamstaal zijn :

- iets aanwijzen als ze iets willen hebben.
- iets weg duwen als ze iets niet willen hebben.
- Het hoofd schudden als ze iets afkeuren.
- Lachen als ze het leuk vinden.
- Zwaaien als ze afscheid nemen.

Dreumesen beginnen nu echt met het ontwikkelen van hun taal. Ze weten steeds meer woorden en proberen ze uit te spreken.

Het communiceren gaat nu samen met echte woorden, zoals, 'papa' of 'mama', maar ook 'nee' en 'die' of 'daar'. De woorden worden nog niet goed uitgesproken, maar dat is niet erg. Dit hoort bij de taalontwikkeling. Het is vooral belangrijk wat het kind zegt en niet hoe. Kinderen praten ook tegen zichzelf, dieren, knuffels of poppen. Dit is helemaal niet erg. Het stimuleert juist de taalontwikkeling. Ook gaan kinderen dingen na doen, die thuis gebeuren, met hun knuffels. Een paar voorbeelden hiervan zijn, de beer wassen, de pop te eten geven of afwassen.

Kinderen begrijpen steeds meer en gaan reageren op eenvoudige opdrachten. Om deze opdrachten duidelijker te maken kunnen volwassenen gebaren gebruiken. Ook beginnen kinderen zich bewust te worden van de gevoelens van andere mensen.

Als het kind bijna twee jaar is begint het plaatjes te begrijpen en voorwerpen te herkennen. Nu kan je een echt gesprekje met het kind beginnen.

1.3 De taalontwikkeling bij kinderen van 2 tot 3 jaar. (peuter)

Bij de taalontwikkeling van peuters wordt de ontwikkeling die het kind heeft gemaakt toen het een dreumes was verder uitgebreid. Peuters beginnen met het gebruiken van de taal om te communiceren met andere mensen en te leren over de echte wereld.

Peuters leren in deze periode ook om hun mening te geven over iets en echte gesprekjes te voeren met anderen. De zinnen in de gesprekjes zijn niet lang. Veel peuters spreken in zinnen van twee of meer woorden, zoals "poes weg" of "poes is weg". De meeste peuters kunnen wel al veel verschillende woorden gebruiken.

Peuters begrijpen korte zinnestelsels en kunnen kort antwoorden op wie of wat vragen, zoals bijvoorbeeld "Wat ben je aan het doen?". Om dit proces te stimuleren kunnen ouders de kinderen veel vragen stellen met wie, wat of waar.

Verder worden peuters aan het eind van deze periode onafhankelijker en kunnen ze eenvoudige opdrachten uitvoeren.

1.4 De taalontwikkeling bij kinderen van 3 tot 4 jaar. (kleuter)

De kleuters kunnen makkelijk met andere mensen communiceren over verschillende onderwerpen. Op deze leeftijd leren de kinderen heel erg veel. Kleuters leren om toestemming voor iets te vragen. Ze leren plagen en ze leren praten over andere mensen en kinderen. Kleuters vinden het leuk om vriendjes te maken en in een groep te spelen. Dit helpt heel goed bij de ontwikkeling van hun taal, omdat ze dan veel moeten communiceren met elkaar.

Kleuters beginnen steeds moeilijkere vragen te begrijpen en kunnen daar verstaanbaar op antwoorden. Wanneer het kind vier jaar is kan het zelfstandig, zonder hulp van de ouders, communiceren met familieleden en vrienden.

De taalontwikkeling bij kleuters wordt vooral gestimuleerd door de activiteiten die het kind doet. Dit kan tafel dekken zijn, maar ook lezen, versjes opzeggen en spelletjes spelen. Kinderen worden nu ook steeds nieuwsgieriger en vragen veel meer. Ze gebruiken hierbij langere zinnen. Ook beginnen kleuters met korte verhalen of gebeurtenissen te vertellen.

Tijdens deze periode maken kinderen fouten. Deze fouten komen vooral voor bij de werkwoordstijden. Dit is niet erg, want dit is ook een onderdeel van de taalontwikkeling.

Het communiceren gaat al goed, maar ze hebben nog veel te leren.

Hoofdstuk 2 : Meertaligheid

Meertaligheid heeft meerdere betekenissen. Het betekent dat iemand zijn of haar gevoelens in meer dan één taal kan uiten. Maar meertaligheid betekent ook dat iemand een of meer talen net zo goed beheerst als zijn of haar moedertaal.

2.1 Simultane en successieve meertaligheid

Meertaligheid kan je in simultane meertaligheid en successieve meertaligheid verdelen. Simultane meertaligheid betekent meer talen tegelijk leren.

Er is sprake van simultane meertaligheid als een kind thuis opgroeit met twee talen. De ontwikkeling bij deze vorm van meertaligheid gaat bijna hetzelfde als wanneer kinderen één taal leren. Het enige verschil hiertussen is dat de ontwikkeling bij simultane meertaligheid langzamer gaat dan bij eentaligheid. Dit komt omdat deze kinderen meer tijd nodig hebben om alle begrippen in twee talen te leren.

Successieve meertaligheid betekent meer talen na elkaar leren.

Er is sprake van successieve meertaligheid als een kind na de moedertaal geleerd te hebben een andere taal gaat leren. Dit gebeurt meestal tussen de drie en tien jaar. Het kan bij deze vorm van meertaligheid voorkomen dat een kind de tweede taal niet thuis leert, maar bijvoorbeeld op school.

2.2 Wetenschappers

Wetenschappers zijn het er nog niet over eens hoe je een kind het best meertalig kan opvoeden.

De ene groep wetenschappers denkt dat het het beste is om zo vroeg mogelijk te beginnen met de meertalige opvoeding, omdat kinderen tot zes jaar het beste in staat zijn om de klanken van twee of meer verschillende talen te scheiden. Zij vinden dat ouders het beste met meertaligheid kunnen beginnen rond de 26ste week van de zwangerschap. Rond deze tijd begint een kind namelijk te horen.

De andere groep wetenschappers vindt dat kinderen als eerst de moedertaal goed moeten beheersen en daarna pas een tweede en/of derde taal erbij gaan leren. Zij denken dat kinderen door deze aanpak de grammaticaregels en de woordenschat van de twee en/of talen minder door elkaar zullen halen.

2.3 De vier methodes

Om een kind meertalig op te voeden zijn er verschillende mogelijkheden. De belangrijkste en bekendste methodes om een kind meertalig op te voeden zijn :

OPOL : 'one parent one language'

In het Nederlands wordt deze methode 'één persoon één taal' genoemd. Bij deze methode spreekt het kind de ene taal met de moeder en de andere taal met de vader. Hierdoor kan het kind de talen aan een persoon verbinden, waardoor het voor een kind makkelijker kan zijn om de taal te leren.

MLAH : 'minority language at home'

Deze methode heet in het Nederlands 'de minderheidstaal thuis'. De methode is meer

voor als het gezin een andere taal spreekt dan de omgeving waarin ze wonen. Zij spreken hun eigen taal thuis, maar buitenshuis spreken ze de taal van de omgeving.

OSOL : 'one situation one language'

Deze methode lijkt op de OPOL-methode, maar de talen worden nu gescheiden doormiddel van verschillende situaties. Er wordt dan bij een situatie een taal gesproken. Dit kan bijvoorbeeld door tijdens het eten de ene taal te spreken en tijdens het voorlezen de andere taal. Maar je kan het ook scheiden door in de woonkamer de ene taal te spreken en in de slaapkamer de andere taal te spreken.

De eerste zin telt

Bij deze methode maakt het niet uit wanneer je welke taal spreekt. De enige regel die deze methode heeft is dat als je een gesprek begonnen bent in een taal, dan wordt het gesprek ook in die taal afgemaakt. Het is dus niet zo dat je zomaar over kan springen naar de andere taal.

De ene methode is niet beter dan de andere methode. Welke methode het beste bij een meertalige opvoeding past hangt vooral af van het gezin zelf. Maar het hangt ook van de veiligheid van de ontwikkeling, de motivatie van het kind, de status van de talen en de manier waarop de ouders de taal gebruiken.

De meertalige kinderen die ik heb geïnterviewd zijn bijna allemaal met de 'één persoon, één taal' strategie opgevoed. Er zijn ook een paar kinderen met de 'één situatie, één taal' strategie opgevoed. De andere methodes ben ik bij mijn interviews nog niet tegen gekomen.

Hoofdstuk 3 : Meertaligheid in cijfers

Veel mensen denken dat er maar weinig kinderen meertalig worden opgevoed. Maar dat is niet waar. In de hele wereld zijn er juist meer kinderen die meertalig zijn opgevoed dan kinderen die met één taal zijn opgevoed.

Dit is niet zo vreemd want de wereld kent ongeveer 6800 hoofdtalen en maar 200 landen. Over de hele wereld wordt ongeveer 65% van de kinderen meertalig opgevoed. De top 10 van de meeste tweetalige talen in de hele wereld is :

1. Hindi
2. Frans
3. Engels
4. Chinees
5. Russisch
6. Duits
7. Spaans en Portugees
8. Bengaals
9. Arabisch
10. Japans

Dat taal een belangrijke rol speelt, zie je aan de speciale dagen die zijn opgericht voor de taal. Sinds het jaar 2000 is er zelfs een speciale International Mother Language Day op 21 februari. En de Verenigde Naties heeft het jaar 2008 uitgeroepen tot het International Year of Languages.

Als er in de hele wereld meertalig wordt opgevoed, gebeurt dat ook in Europa en in Nederland. Maar tot meertaligheid worden niet alleen mensen en kinderen gerekend die vanaf hun geboorte meertalig worden opgevoed. Er worden ook mensen en kinderen bij gerekend die een vreemde taal pas op school leren.

Helaas zijn er geen cijfers bekend van meertalige kinderen die al vanaf hun geboorte meerdere talen leren.

In Europa worden er 23 officiële talen gesproken in 27 verschillende lidstaten. Van de 480 miljoen mensen in Europa spreken ongeveer 50 miljoen mensen iedere dag twee of meer talen.

In Nederland zelf zijn bijna 90% van de inwoners meertalig. Dit zijn niet alleen mensen die meertalig zijn opgevoed, maar ook mensen die op school Engels, Duits, Frans en/of Spaans hebben geleerd en dit ook gebruiken bij hun werk.

In Nederland groeit 20% van de kinderen met een niet-Nederlandse ouder op. Hierdoor groeien deze kinderen meertalig op.

De meest voorkomende talen combinatie voor meertaligheid in Nederland is Nederlands – Engels. Maar je hebt ook nog andere combinaties met Nederlands die veel in Nederland worden gebruikt. Een paar voorbeelden van talen die in Nederland worden gebruikt bij meertaligheid zijn : Fries, Frans, Duits, Spaans, Italiaans, Hongaars, Arabisch en Turks.

Hoofdstuk 4 : Meertaligheid in de media

Er zijn veel artikelen te vinden over meertaligheid. Voor dit hoofdstuk heb ik verschillende artikelen op nu.nl, in de Zorgkrant, de Trouw, de Telegraaf en de NRC gelezen.

Wat opvallend is bij de artikelen is dat ze allemaal bestaan uit de conclusies die zijn gemaakt doormiddel van onderzoeken bij baby's, kinderen en volwassenen. Door onderzoeken naar de hersenen zijn onderzoekers veel te weten gekomen over hoe we leren en waarom sommige beter kunnen leren dan andere.

In het kort bespreek ik een aantal artikelen die ik heb gelezen.

"Tweetalige opvoeding heeft invloed op brein baby". (geplaatst op 29 augustus 2011 op nu.nl) Dit artikel gaat over het brein van baby's. Als baby's opgroeien in een tweetalige omgeving blijft het brein van deze baby's gevoelig voor vreemde woorden tot een jaar na de geboorte. Dit is uit een onderzoek, door wetenschappers aan de Universiteit van Washington, gekomen. Zij zijn tot deze conclusie gekomen door hersenscans, van baby's die naar achtergrondgeluiden in verschillende talen luisterden, te maken.

"Kinderen slimmer door tweetalig onderwijs". (geplaatst in 2009 op nu.nl) In Brussel zijn er ook hersenscans gemaakt bij kinderen. Deze scans waren bedoeld om te kijken hoe de hersenen van kinderen reageren op lessen krijgen in een andere taal. Volgens de scans blijkt dat kinderen die de lessen in een andere taal kregen de lesstof beter onthouden. Onderzoekers zeggen dat dit komt omdat de hersenen actiever moeten zijn tijdens de les in een andere taal.

"Tweetaligheid begint al in baarmoeder". (geplaatst op 18 februari 2010 op nu.nl) Door onderzoek van de Universiteit van British Columbia blijkt dat baby's die twee verschillende talen al in de baarmoeder horen beter zijn voorbereid op tweetaligheid. Het onderzoek werd getest door het zuigreflex van de baby's. De wetenschappers gaan er namelijk vanuit dat baby's harder zuigen als hun interesse door iets wordt gewekt.

"Meertaligheid voorkomt geheugenproblemen". (geplaatst op 23 februari 2011 op nu.nl) Bij een ander onderzoek werden volwassen mannen en vrouwen gebruikt. Door dit onderzoek ontdekte onderzoekers dat mensen die vier of meer talen spraken minder kans hadden op het ontwikkelen van geheugenproblemen dan mensen die maar twee verschillende talen spraken.

"Meertaligheid verbetert hersenfunctie". (geplaatst op 15 oktober 2010 op nu.nl) Meertaligheid heeft een positieve invloed op de werking van het menselijk brein. De meeste meertaligen presteren vaak beter bij opdrachten waarbij ze zich goed moeten concentreren dan eentalige. Volgens de onderzoekster zit er wel een nadeel aan meertaligheid. Meertalige kinderen hebben namelijk een kleinere woordenschat in beide talen dan kinderen die maar een taal spreken, maar als je alle woorden, dat een meertalig kind kent, bij elkaar optelt kom je op meer woorden uit.

“Ape, nuts, pussy”. (geplaatst op 27 oktober 2009 op [nu.nl](#)) Woordenboekmakers hebben een cursus Engels voor kleuters op de markt gebracht. Dit doen ze omdat kinderen die twee talen hebben geleerd, zich beter kunnen concentreren, sneller denken en creatiever zijn. Ook is meertaligheid goed voor de internationale handel. Veel mensen zijn het hier niet mee eens omdat zij vinden dat kinderen beter dingen kunnen doen die bij hun leeftijd passen, zoals spelen, tekenen en zingen.

“Taal leren gaat beter op latere leeftijd”. (geplaatst op 26 juli 2010 op [nu.nl](#)) Sommige wetenschappers geloven dat volwassenen beter in staat zijn om taalregels af te leiden dan kinderen. Eigenlijk zijn volwassenen ook beter in het verwerven van een vreemde taal, maar kinderen leren in de praktijk op een snellere manier een vreemde taal.

“Tweetaligheid vergt niets bijzonders van brein”. (geplaatst op 1 juni 2011 op [nu.nl](#)) Klanken van woorden bieden genoeg informatie voor de hersenen om gemakkelijk te kunnen bepalen welk woord bij welke taal hoort. Dit komt omdat alle talen andere klanken hebben en je hersenen zo kunnen bepalen welke klank bij welk woord of bij welke taal hoort.

“EU-subsidie voor onderzoek naar tweetaligheid en taalstoornissen”. (geplaatst op 6 september 2011 bij [de zorgkrant](#)) De EU levert subsidies voor het uitwisselen van onderzoekers en versterking van overleg tussen de EU-landen en de landen die niet tot Europa behoren. Zo kunnen onderzoekers hun werk makkelijker vergelijken met onderzoekers uit andere landen en kunnen ze samen gaan werken.

“Tweetalig kind pikt taal sneller op”. (geplaatst op 2 september 2011 in [de telegraaf](#)) Kinderen leren een vreemde taal makkelijker dan volwassenen. Maar wetenschappers zeggen dat tweetalig opgevoede kinderen een vreemde taal leren uitstellen. Zij leren vreemde talen op latere leeftijd beter dan kinderen die een taal hebben geleerd.

“Tweetalig opgroeiend kind stottert meer”. (geplaatst op 9 september 2008 in [de NRC](#)) Kinderen die tweetalig opgroeien kunnen sneller gaan stotteren dan kinderen die eentalig opgroeien. Ook komen tweetalige kinderen moeilijker van het gestotter af. Mensen denken dat het stotteren komt door de snelle ‘codewisselingen’ die een tweetalig kind moet maken.

“meertaligheid: wenselijk of onpraktisch”. Veel scholieren leren op de middelbare school een vreemde taal, maar in Engeland leert de helft van de scholieren geen vreemde taal. Dit komt ook doordat Engels een dominante positie heeft in de wereld.

“Met meertaligheid vergroot je je kansen”. (geplaatst op 26 november 2011 in [de Trouw](#)) Meertaligheid vergroot je kansen doordat je door meertaligheid het gebruik van taal stimuleert. Taal heeft als functie om je gedachten uit te drukken. Veel mensen verhogen hierdoor hun ontwikkelkansen en leren dingen beter te onthouden.

Na al deze artikelen kom ik tot acht opmerkelijke overeenkomsten tussen de artikelen.

Gevoeligheid voor babyhersenen

Het brein van een baby, dat is opgegroeid in een tweetalige omgeving tot een jaar na de geboorte, blijft gevoelig voor vreemde talen. In tegenstelling tot een baby die is opgegroeid in een eentalige omgeving, die reageert na 10 maanden al nauwelijks meer op andere talen.

Het brein van een tweetalig kind blijft flexibel op taalkundig gebied tijdens een langere periode. Dit blijkt vooral uit het artikel *“tweetalige opvoeding heeft invloed op brein baby”*.

Taal in de baarmoeder

De ontwikkeling van een kind hangt heel erg af van de taal of talen die de moeder spreekt. Dit komt omdat baby's al in de baarmoeder de stem van de moeder horen. Baby's die in de baarmoeder slechts 1 taal horen tonen alleen interesse voor die ene taal, maar baby's die in de baarmoeder al 2 talen horen, van hun moeder en later ook van hun vader, tonen voor allebei de talen interesse.

Stotteren

Kinderen die tweetalig opgroeien hebben een grotere kans om te gaan stotteren. Dit kan door de snelle codewisselingen, die een tweetalige moet maken, komen.

Helaas komen tweetalige kinderen moeilijker van het stotter probleem af dan eentalige kinderen of kinderen die hun tweede taal op school leren.

Verkeerde meetinstrumenten

Door gebrek aan inzicht en meetinstrumenten voor onderzoeken naar tweetalige kinderen worden ze getoetst met instrumenten die bedoeld zijn voor eentalige kinderen. Hierdoor kunnen tweetalige kinderen vaak onterecht een diagnose 'specifieke taalstoornis' krijgen en kunnen naar logopedie verwezen worden.

Positieve invloed op de hersenen

Wetenschappers hebben onderzocht dat iedereen die twee talen spreekt zich beter kan concentreren, sneller kan denken, creatiever is en minder gauw dement wordt. Nu vinden sommige mensen dat kleuters Engels moeten gaan leren op school in de kleuter klas. Ook omdat meertaligheid goed is voor internationale handel.

Doordat hersenen bij een vreemde taal actiever moeten zijn, omdat de hersenen geprikkeld en uitgedaagd worden om beter te presteren, onthouden kinderen in een vreemde taal dingen beter dan in hun moedertaal.

De eindexamenresultaten van leerlingen die een tweetalige opleiding volgen zijn vaak beter dan die van andere leerlingen.

Meertaligheid heeft dus vooral een positieve invloed op de uitvoerende werking van het menselijk brein.

Klanken van een taal

Menselijke hersenen zijn in staat om op een eenvoudige manier woorden van verschillende talen uit elkaar te houden.

De klanken van woorden bieden genoeg informatie voor onze hersenen om gemakkelijk te kunnen bepalen bij welke taal een woord hoort. Op basis van klanken en niet door het gebruiken van een bijzonder mechanisme kunnen mensen verschillende talen onderscheiden. Dit komt omdat elke taal een andere klank heeft. Het menselijk brein bevat geen bijzonder mechanisme om verschillende talen te onderscheiden.

Als je weet hoe woorden in verschillende talen klinken, lijkt het erg overbodig om aan elk woord een soort label toe te voegen om te kunnen bepalen uit welke taal het komt.

De woordenschat

Over het algemeen hebben meertalige kinderen een iets kleinere woordenschat in beide talen dan eentalige kinderen. Maar als je alle woorden die meertalige kinderen in beide talen weten bij elkaar optelt, kennen meertalige kinderen waarschijnlijk wel meer woorden dan eentalige kinderen.

Leren van een vreemde taal

Volwassen zijn beter in staat taalregels af te leiden uit gesproken voorbeelden dan kinderen.

Volwassen zijn in principe beter in het verwerven van een nieuwe taal dan kinderen, doordat zij het vermogen van het analyseren van voorbeelden hebben. Kinderen leren mogelijk alleen sneller door de communicatie in het dagelijks leven.

Kinderen nemen een vreemde taal al sneller op dan volwassenen. Maar kinderen die ook nog tweetalig opgevoed worden nemen een vreemde taal ook op latere leeftijd beter op dan kinderen die maar een taal hebben geleerd.

Een functie van taal is om gedachten uit te drukken, hiermee stimuleer je ook het denken.

Het leren in een vreemde taal dwingt je om scherp te formuleren en goed na te denken over standpunten. Het heeft dan ook effect op het uitdrukkingsvermogen in de moedertaal.

Hoofstuk 5 : Meertaligheid in de praktijk

Om te weten te komen hoe kinderen, ouders en logopedisten tegenover meertaligheid staan heb ik voor mijn onderzoek interviews gehouden.

Door middel van interviews wilde ik te weten komen of de informatie die ik over meertaligheid heb gevonden klopt met de praktijk en hoe mensen een meertalige opvoeding ervaren.

Ik heb interviews gehouden met kinderen die meertalig worden opgevoed, ouders die hun kinderen meertalig opvoeden en een logopedist.

Toen ik begon met het uitzoeken van kinderen die meertalig opgevoed zijn, bleek dat veel mensen het leren van een tweede taal op school ook beschouwen tot een meertalige opvoeding. Ik ben toen tot de conclusie gekomen dat als ik geen onderscheid zou maken tussen wanneer je je kind in aanraking laat komen met verschillende talen, er zoveel mogelijkheden zijn. Ik heb toen grenzen gesteld voor mijn interviews en ik heb alleen kinderen en ouders geïnterviewd die vanaf de geboorte bezig waren met een meertalige opvoeding.

Dit was nog een hele zoektocht maar hieronder is het resultaat.

Omdat ik niet het recht heb om de namen te noemen, behandel ik alleen mijn conclusie. Mijn conclusie heb ik opgedeeld in vier delen : de meertalige kinderen, de ouders, verschillen en overeenkomsten tussen de ouders en de kinderen en een logopediste.

Uit de interviews die ik heb gevoerd blijkt dat een meertalige opvoeding erg geliefd is. Zowel bij de kinderen en de ouders als bij de logopedisten. Allemaal zijn ze erg enthousiast over het meertalig opvoeden. Waar al die vooroordelen vandaan komen? Geen idee, maar het blijkt dat de voordelen van een meertalige opvoeding overheersen.

De meertalige kinderen.

De opvoedingsmethode

Het blijkt dat de meeste kinderen met een methode worden opgevoed. De meiden die ik heb geïnterviewd zijn met de OPOL - methode of met de OSOL - methode opgevoed. De methode die de ouders kiezen om hun kind mee op te voeden hangt van de ouders, de thuissituatie, de omgeving en het kind zelf af.

Bij C. hebben ze eerst de OPOL - methode geprobeerd, maar doordat C. de talen niet goed op nam, zijn ze over gegaan op de OSOL - methode.

Ook N. is opgevoed met de OSOL methode. Dit is al vanaf het begin zo gegaan. Zij heeft vooral Japans geleerd door het kijken naar Japanse films, boeken lezen, liedjes luisteren en de Japanse school, maar ze spreekt thuis ook veel met haar vader, moeder en broertje Japans.

De andere meiden zijn allemaal met de OPOL methode opgevoed. Bij D. en N2. is dat goed gegaan. Met hun moeder spreken ze Nederlands en met hun vader spreken ze Hongaars.

Het gebruik van de taal

Alle vijf de meiden gebruiken de vreemde taal om met hun familieleden in het buitenland te communiceren. Sommige gebruiken de vreemde taal ook als geheimtaal, maar ze gebruiken het ook om films te kijken, boeken te lezen en liedjes te luisteren. Deze voorbeelden stimuleren de spreek-, lees- en luistervaardigheid bij de meiden. Ze leren tijdens hun opvoeding eigenlijk geen schrijfvaardigheid in de vreemde taal.

Problemen of niet?

Alle vijf de meiden gebruiken de vreemde taal als communicatiemiddel. Bij de een gaat dat iets beter dan bij de ander. De meeste hebben namelijk weinig moeite om te wisselen tussen de talen, al gaat dat niet elke keer even soepel.

S. haalt de talen af en toe door elkaar, ondanks dat iedere taal zijn eigen klank heeft. Volgens de artikelen blijkt ook dat meertalige kinderen sneller gaan stotteren, maar dat is bij deze meiden gelukkig niet het geval.

Wat me opvalt bij de vergelijking van de interviews is dat ze allemaal geen of weinig problemen hebben gehad met de taalontwikkeling. Verder staan ze allemaal zeer positief tegenover de meertalige opvoeding; ze vinden het allemaal erg leuk dat ze meertalig zijn opgevoed.

Het toekomstbeeld

Het toekomstbeeld in verband met de meertalige opvoeding ziet er bij alle vijf de meiden hetzelfde uit. Ze willen allemaal hun kinderen ook meertalig gaan opvoeden. Het liefst met de talen die ze nu van hun ouders hebben geleerd en goed beheersen.

C. zit er zelfs over te denken om in Duitsland een studie te gaan doen, als ze klaar is met de middelbare school. Ze weet nog niet wat voor studie ze dan precies wil gaan doen en op welke school in Duitsland ze dat zou willen doen.

De nadelen van een meertalige opvoeding

De meeste meiden zien eigenlijk geen nadeel aan de meertalige opvoeding. Alleen C. ziet een nadeel aan de meertalige opvoeding. Zij werd vroeger en misschien nog steeds bij de les Duits af en toe als lopend woordenboek gezien. Zij vindt dit erg vervelend. Een ander nadeel was dat ze vroeger werd uitgescholden. Ze noemde haar Duitser, ze denkt dat dit verband had met het verleden van Duitsland. Nu gebeurt het eigenlijk niet meer.

De ouders.

De oorzaak

Alle ouders die ik heb geïnterviewd wonen met een partner samen die een andere taal spreekt. Dit is een van de oorzaken waardoor de ouders hebben besloten om hun kind meertalig op te gaan voeden.

De Nederlandse ouder

De moeders Daphne en Saskia zijn een voorbeeld van ouders die Nederlands zijn en in Nederland hun kinderen meertalig opvoeden. Daphne en Saskia vinden het allebei heel erg leuk, dat ze hun kind(eren) meertalig kunnen opvoeden en ervaren de opvoeding niet als moeilijk. Ze zijn erg blij met de mogelijkheid dat ze hun kind(eren) meertalig hebben kunnen opvoeden.

De ouder met de vreemde taal

Er zijn ook ouders die in Nederland zijn komen wonen. Zij komen uit een ander land en spreken een andere taal. Een voorbeeld van deze ouders zijn Guszti en Dalilia. Guszti komt uit Hongarije. Hij vindt het heel erg leuk om zijn kinderen meertalig op te voeden, maar hij vindt de opvoeding toch erg vermoeiend, omdat er veel concentratie en discipline voor nodig is.

Dalilia komt uit Frankrijk. Zij spreekt met haar zoontje Frans en haar man spreekt met hem Nederlands. Maar als ze met meerdere mensen zijn spreekt zij ook gewoon Nederlands tegen haar zoontje. Ze houdt zich dan niet meer aan de methode.

De aanrader

Alle ouders raden een meertalige opvoeding aan. Wat wel opvalt is dat de meeste ouders erbij zeggen dat je als ouder heel consequent moet blijven en een groot doorzettingsvermogen moet hebben. En dat je als ouder de talen natuurlijk goed moet beheersen.

Problemen?

Sommige ouders hebben te maken gehad met problemen rond de taalontwikkeling van hun kind, met name het leren schakelen tussen de twee talen of het door elkaar halen van de talen. Gelukkig gaat het bij alle kinderen nu goed met de taalontwikkeling en zijn er geen problemen.

In hoeverre hebben de ouders de taal van hun partner proberen te leren?

Bij de Hongaarse familie kunnen Daphne en Guszti allebei Nederlands en Hongaars spreken. Voor Guszti was het noodzakelijk om Nederlands te leren, om met Daphne te kunnen praten en om met zijn omgeving te communiceren. Toen hun dochter Dana Hongaars leerde vertaalde ze alles voor haar moeder. Nu kan Daphne ook Hongaars spreken, want ze heeft een cursus Hongaars gedaan. Ze kunnen nu met z'n vieren Hongaars spreken en Nederlands. Ook voor familiebezoeken is dit erg handig.

Bij Saskia spreekt haar man ook Nederlands. Dit is vanwege Saskia, hun dochtertje en de omgeving.

Dalilia heeft Nederlands geleerd, toen ze in Nederland kwam wonen. De Nederlandse taal gebruikt zij als ze werkt, als ze communiceert met haar man en zoon en als ze in

gezelschap zijn met andere mensen.

Justine is zelf met de talen Engels en Nederlands opgegroeid en voedt haar zoons ook met deze twee talen op. Voor haar is het geen probleem geweest om de taal van haar man te leren.

Het blijkt dat alle ouders met de vreemde taal, sneller de taal van hun partner proberen te leren. Dit komt natuurlijk ook, omdat ze hier in Nederland leven en dan is het handig om de Nederlandse taal te kunnen spreken. Voor familiebezoeken, om boodschappen te doen, de communicatie op je werk. Voor die ouders is het noodzakelijk om de andere taal te leren.

Voor de Nederlandse ouders is het minder noodzakelijk om de taal van de partner te leren, maar het is altijd handig. Daarom proberen de meeste Nederlandse ouders ook om de taal van hun partner te leren.

De logopedist.

Ik heb een interview gehad met een logopedist.

Zij krijgt kinderen in haar praktijk die moeite hebben om een taal te leren of als ze een probleem hebben in hun moedertaal. Als logopedist moet zij uitzoeken of een kind moeite heeft om een tweede taal te verwerven of dat het kind ook al een probleem heeft met de moedertaal. Kinderen waarbij blijkt dat ze een taalprobleem vanuit zichzelf, in de moedertaal, hebben komen dan bij haar in behandeling. Kinderen die een taalachterstand in hun tweede taal hebben hoeven geen logopedie te hebben, zij lopen alleen achter in die taal.

Zij kan alleen in het Nederlands werken en pakt dus alleen de Nederlandse taal aan. Als logopedist oefent ze met de kinderen en geeft ze tips mee om thuis te oefenen. Ook adviseert ze ouders hun eigen taal te blijven spreken, omdat dit beter is voor de taalontwikkeling van het kind.

Ze behandelt de meeste kinderen tussen de drie en de zeven jaar. Dan valt een taalprobleem het meeste op.

Zelf vindt ze een meertalige opvoeding fantastisch, vooral voor kinderen zonder een taalprobleem. Een voordeel vindt ze dat het taalsysteem van de kinderen wordt gestimuleerd door een meertalige opvoeding.

Als logopedist raadt ze een meertalige opvoeding zeker aan, maar alleen als de ouders de beide talen op een goed niveau beheersen en als het zinvol is als het gezin in het land blijft wonen. Ze raadt de ouders de OPOL-methode aan of de OSOL-methode.

Hoofdstuk 6 : Weetjes

Wist je dat...

...vroeg praters geen betere praters zijn?

Ook late praters zijn goede praters, ze hebben eerst goed geluisterd naar hoe ze dingen kunnen zeggen.

... tweetaligheid niet de oorzaak van problemen is?

Een probleem bij de taalontwikkeling kan ontstaan in de moedertaal. Dit slaat dan ook aan op de tweede en/of derde taal van het kind.

... je twee verschillende soorten meertaligheid hebt?

Je hebt simultane meertaligheid en successieve meertaligheid.

... het brein van een baby, dat in een tweetalige omgeving is opgegroeid tot 1 jaar na de geboorte gevoelig blijft voor vreemde talen?

... menselijke hersenen in staat zijn om op een eenvoudige manier woorden van verschillende talen uit elkaar te houden?

... er vier verschillende methodes zijn om je kind meertalig op te voeden?

Natuurlijk kan je ook je eigen methode gebruiken, maar dit zijn handige hulpmiddelen om grenzen te stellen.

... een tweetalige opvoeding zorgt voor een betere concentratie, sneller denken, creativiteit en minder gauw dement worden?

...muziek de taalontwikkeling stimuleert?

Muziek zorgt voor ritme en natuurlijk ook voor meer woordjes. Door het ritme onthouden kinderen woorden beter.

... er vroeger heel veel vooroordelen waren over meertaligheid? Een voorbeeld hiervan is dat mensen dachten dat meertaligheid de oorzaak was van de taalproblemen.

.. er verschillende soorten methodes zijn om een kind meertalig op te voeden?

... er 30x meer hoofdtalen in de hele wereld zijn dan landen?

.. 21 februari de internationale moeder talen dag is?

... 50 miljoen mensen in Europa iedere dag twee of meer talen spreken?

Hoofdstuk 7 : De aanbeveling

Twijfelt u of u uw kind meertalig moet opvoeden?

U kunt nu de test maken, om te kijken of u aan een meertalige opvoeding van uw kind toe bent.

<u>Spreekt u de andere taal net zo goed als uw moedertaal?</u>	Ja	Nee
<u>Bent u met z'n tweeën?</u>	Ja	Nee
<u>Spreekt uw partner de andere taal net zo goed als zijn moedertaal?</u>	Ja	Nee
<u>Wilt uw partner uw kind ook meertalig opvoeden?</u>	Ja	Nee
<u>Wilt u uw kind met een methode opvoeden? Zie Meertaligheid.</u>	Ja	Nee
<u>Heeft u aan de consequenties gedacht?</u>	Ja	Nee
<u>Bent u bereid om voor het uiterste te gaan?</u>	Ja	Nee
<u>Heeft u al afspraken gemaakt met uw partner?</u>	Ja	Nee
<u>Heeft u er al met uw omgeving over gesproken?</u>	Ja	Nee
<u>Denkt u dat u het aankunt?</u>	Ja	Nee

Alles Ja.

U bent er klaar voor om uw kind meertalig op te gaan voeden. Ik wens u veel sterkte en succes met de opvoeding.

Veel Ja, maar ook Nee.

U bent bijna klaar om uw kind meertalig op te gaan voeden. U moet nog een paar goede afspraken maken met de mensen in uw omgeving, maar dan bent u er helemaal op voorbereid. Veel succes met de opvoeding, en houdt u aan uw afspraken.

Alles of veel Nee.

Helaas. U bent er nog niet klaar voor om uw kind meertalig op te gaan voeden. Dit kan komen omdat de beide talen niet goed genoeg gesproken worden of dat u zich er nog niet goed genoeg op voorbereid heeft. Voor meer informatie over meertaligheid kunt u deze site doorkijken. Succes.

Bronvermelding

Om zelf informatie over meertaligheid of opvoeden op te zoeken kunt u gebruik maken van boeken.

Hiernaast ziet u een aantal boeken die ik heb gebruikt om informatie uit te halen.

Meertaligheid en de taalontwikkeling van kinderen.

Dit is een brochure met kennis en inzichten van veel voorkomende praktijksituaties van logopedisten. Vragen van ouders over meertaligheid zijn hiervoor gebruikt.

Voor meer informatie hierover kunt u kijken op www.kindentaal.nl

Het wonder van de taalverwerving

Dit boek gaat over de taalontwikkeling van een kind in de eerste jaren.

Babytaal

In dit boek wordt de taalontwikkeling en de lichaamstaal van kinderen uitgelegd.

Er staan veel tips, voorkomende vragen en antwoorden in het boek.

Voor ouders is het heel geschikt.

Dit boek is geschreven door R. Woolfson.

Oetsiekoetsie

Dit boek bestaat uit vragen van ouders die beantwoord worden door taalkundigen.

Voor de vragen kunt u ook kijken op www.ouders.nl

Hoe kinderen meertalig opgroeien.

Dit boek is gemaakt aan de hand van de multiculturele samenleving. In het boek wordt meertaligheid beschreven en er staat informatie over de spraakontwikkeling en de taalontwikkeling.

Dit boek is geschreven door E. Burkhardt Montanari.

Maar als u het makkelijker vindt om de informatie van internet te halen, heb ik ook nog een paar sites voor u om op te kijken.

<http://www.logopedieparlevliet.nl/stoornissen/taalstoornissen/>

<http://www.stichtingnob.nl/veelgestelde-vragen/over-meertaligheid.aspx>

<http://kindentaal.logopedie.nl/meertaligheid/tweetalig>

<http://nl.wikipedia.org/wiki/Meertaligheid>

<http://www.lize.nl/index.php?go=home.showPages&pagenr=141&PHPSESSID=49e3a7fe9dd7c569b85e8d0ed89def51>

<http://kindentaal.logopedie.nl/meertaligheid/tweetalig>,

http://repository.ubn.ru.nl/bitstream/2066/72886/1/72886_met_anwo.pdf

<http://www.heitenmem.nl/content.php?contentid=55>

<http://www.kennislink.nl/publicaties/meertaligheid-matters>

<http://www.heitenmem.nl/images/content/katernmeertaligensfoarheitenmem.pdf>

http://nl.wikipedia.org/wiki/Tweetalig_onderwijs

http://repository.ubn.ru.nl/bitstream/2066/72886/1/72886_met_anwo.pdf

http://www.leerwiki.nl/Een_nieuwe_taal_leren_maar_welke%3F

<http://educatie-en-school.infonu.nl/taal/46892-twee-of-meertaligheid.html>